

4. Tsentralnyy derzhavnyy arkhiv hromadskykh obyednan Ukrainy (TsDAHO Ukrainy). – F. 1. – Op. 20. – Spr. 4212. – 77 ark.
5. TsDAHO Ukrainy. – F. 1. – Op. 20. – Spr. 5310. – 106 ark.
6. TsDAHO Ukrainy. – F. 1. – Op. 20. – Spr. 5311. – 66 ark.
7. TsDAHO Ukrainy. – F. 1. – Op. 20. – Spr. 6232. – 116 ark.

Тарапон О. Геноцид українського народу 1932-1933 гг. сквозь призму морально-ціннісних пріоритетів советської партійної номенклатури.

В статтє проанализированы роковые последствия для украинского народа Голодомора, который привел к патологическим изменениям его психики и ментальности. Вместе с тем, 1932 г. стал годом разработки грандиозных планов по организации массового отдыха рабочих, повышения их культурного и политического уровня. В условиях массовой смертности украинских крестьян исключительное внимание уделялось развертыванию санаторно-курортной системы для партийных деятелей, принимались неотложные меры по обеспечению качественного медицинского обслуживания партийной номенклатуры в центре и на местах, открывались специальные медицинские учреждения закрытого характера, которые обеспечивались наилучшими специалистами и условиями работы.

Ключевые слова: геноцид, Голодомор, Советская Украина, морально-ціннісні пріоритети, партійна номенклатура.

Tarapon O. Genocide of Ukrainian people in 1932-1933 through the prism of moral and value priorities soviet party nomenclature.

The article analyzes the fatal consequences for the Ukrainian people, Holodomor, which caused pathological changes of his mind and mentality. Mass hunger preceded the total destruction of the health network in rural areas. At the same time, 1932 was a year of ambitious development plans of public recreation workers, raising their cultural and political level. In terms of mass mortality Ukrainian peasants exceptional attention was paid to the development of sanatorium system for party activists were taken urgent measures to ensure quality health care at the center of party nomenclature and on the ground, opened the special nature of closed hospitals, which supplied the best specialists and working conditions.

Keywords: Genocide, Holodomor, Soviet Ukraine, moral and value priorities, the party nomenclature.

Одержано 12.10.2015

УДК 21.15.61.8

*Тарас Пиеничний
(Київ)*

ОЦІНКА СУСПІЛЬНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ІНІЦІАТИВ АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО В ПЕРІОД ЙОГО АРХИПАСТИРСЬКОЇ КАДЕНЦІЇ

Мета статті передбачає висвітлення поглядів вітчизняних істориків на суспільно-політичні ініціативи Глави Української греко-католицької церкви, які формувалися у різні історичні періоди.

У публікації йдеться про оцінку діяльності митрополита Андрея Шептицького в умовах різних політичних режимів, які змінювалися на українських землях протягом першої половини ХХ ст. Так, звертається увага на участь митрополита в політичних процесах 1920-1930-х рр., висвітлено погляди на його активність у вирішенні українського питання в Галичині в умовах Другої Речі Посполитої. У висновках представлена чітка позиція українських науковців на діяльність А. Шептицького як церковного діяча під час Другої світової війни. На думку істориків, авторитет митрополита на міжнародній арені та в українському суспільстві, зокрема, був

чи не єдиним дієвим способом відстоювання національних інтересів в умовах, які пропагували нетерпимість до людської гідності, жорстокого тоталітаризму та політичного цинізму.

Ключові слова: Українська греко-католицька церква, митрополит Андрій Шептицький, національне питання, політика, соціальна сфера, Польща, Радянський Союз.

У сучасних умовах державотворення відродження історичної пам'яті одне з першочергових завдань істориків і, загалом, суспільства. Для формування здорового інформаційного простору не достатньо об'єктивних ЗМІ чи «адекватних» журналістів, значно важливішим є очищення власної історії від нашарувань колоніального способу мислення. Тобто йдеться про надання власної правдивої оцінки минулому, яким би воно не було.

Актуалізація вивчення власної історії, про що сьогодні дискутують у різних урядових та освітніх установах, також тісно пов'язана з необхідністю виокремлення власної історичної ідентичності на пострадянському науковому просторі, який і сьогодні нагадує про себе. В контексті цієї публікації хотілося б звернути окрему увагу на місце видатного українця кінця ХІХ – першої половини ХХ ст. митрополита Української греко-католицької церкви А. Шептицького. Зокрема, відзначити ставлення історіографії до його суспільно-політичних ініціатив, які він формував або підтримував. Актуальність такого питання можна розглядати з кількох позицій: по-перше, в контексті популяризації міжконфесійного діалогу; по-друге, у світлі подолання упередженого відношення до греко-католицького єпископату, яке пропагувала радянська історіографія; по-третє, для об'єктивного вивчення історії церкви в Україні.

З численної історіографічної бази, наявної у фондах різних бібліотек України, пересвідчуємося у тому, що багато вчених у різні періоди своєї наукової діяльності провели серйозну і копітку роботу із вивчення спадщини Глави Української греко-католицької церкви А. Шептицького з 1901 по 1944 р. Саме на цей складний в історії українських земель період припадає його архіпастирська каденція. Серед таких дослідників необхідно виокремити Ф. Онуфрійчука [15], В. Лабу [12], К. Кіндрата [8] та інші.

Суспільно-політичні процеси, які розгорнулися на початку ХХ ст. на українських землях, поставили перед різними вітчизняними суспільними інститутами низку завдань стратегічного характеру. Чи не найважливіше з них стосувалося національного питання в умовах назрівання Першої світової війни, післявоєнного періоду та на початку і під час Другої світової війни. Українська греко-католицька церква, як одна з дієвих інституцій західноукраїнського середовища, безпосередньо вступила у діалог з політичними структурами різних урядів. Чи не найважливіше місце в ньому зайняв саме митрополит А. Шептицький, який, починаючи з 1901 р., зайняв поважне місце не лише на церковній арені західноукраїнського регіону, але й на суспільно-політичній. Така його завзятість з перших місяців архіпастирського служіння викликала великий інтерес істориків до вивчення діяльності митрополита, як одного з впливових вітчизняних національних лідерів.

Досліджуючи вивчення життєвого шляху митрополита, у світлі даної проблеми, його умовно можна поділити на кілька складових: по-перше, генерування ініціатив по захисту прав українців в умовах того часу; по-друге, відстоювання моральних принципів загалом; по-третє, толерування права на життя найбільш незахищених верств суспільства, які через політичну ситуацію опинилися на маргінесах суспільного життя.

У 1927 р. в м. Венніпег (Канада) світ побачила праця П. Божика, у якій на серйозному науковому рівні автор проаналізував роботу А. Шептицького у подоланні конфлікту соціально-релігійного характеру в середовищі української еміграції в Канаді. Попри усі труднощі під час свого візиту в цю країну до української спільноти, серед яких автор називає й агресію щодо його сприйняття через існуючий міжконфесійний конфлікт в діаспорі, йому вдалося все залагодити. Більше того, він зумів зняти напругу серед спільноти православних буковинців, через конфлікт, пов'язаний з матеріальною диференціацією, яка

виникла у спільноті. Загалом, відзначає вчений, до нас дійшло ціле послання митрополита «Канадійським Русинам», у якому викладені заклики автора щодо необхідності миру та взаєморозуміння у середовищі еміграції [3, с. 90-93; 100-102].

Про участь А. Шептицького в гучному виступі на підтримку православної церкви в 1937 р. в Другій Речі Посполитій (Польщі), у тому числі громадян православного віросповідання, писав відомий історик та суспільно-політичний діяч першої половини ХХ ст. Д. Дорошенко [6, с. 60].

Про існуючий конфлікт на польсько-українському порубіжжі і причетність А. Шептицького до його подолання писав вітчизняний історик в еміграції О. Купранець. Критично оцінюючи усю складність ситуації в регіоні, його заполітизованість та релігійно-конфесійну заангажованість, автор звертає увагу на небажання Глави церкви втручатися в політичні баталії, ініційовані польською стороною на Холмщині. Проте радикалізм перших, який проявлявся у масових розбоях і знущаннях над українцями, змусив митрополита виступити з інтерв'ю у польській газеті «Дзень Польські» щодо долі своїх співвітчизників на землі їхніх предків. О. Купранець відзначає, що це відбулося 2 лютого 1930 р. і стало, по суті, першим і відкритим включенням А. Шептицького у польсько-український конфлікт [11, с. 144-145]. Таким чином, таку рішучу зміну поведінки митрополита А. Шептицького слід розцінювати як прояв втілення в життя ідеї єднання навколо спільної мети – добробуту народу.

З цього приводу свої висновки зробив і Д. Дорошенко, який відзначав: «Уніатське духовенство під проводом свого митрополита А. Шептицького стало остаточно на народно-українському ґрунті...» [5, с. 340].

Необхідно відзначити, що у 1942 р. Глава УГКЦ був одним з популяризаторів та розповсюджувачів фундаментальної праці митрополита В. Липківського «Відродження церкви в Україні (1917-1930)», видання якої радянська цензура переслідувала [13, с. 8]. Це також свідчило про національні стремління митрополита та його популяризацію українськості.

Досить кваліфіковану оцінку національним стремлінням А. Шептицького дав у середині 1950-х рр. І. Нагаєвський. Він вважав, що у харизмі митрополита було поєднано суспільний і церковний аспект. Саме це дало можливість вченому писати про митрополита, як ініціатора створення «єдиної, динамічної, рідної, національної церкви, яка б служила українському народові, а не була іграшкою в руках загарбників і діяла проти власного народу... З такими бажаннями жив і діяв митрополит А. Шептицький» [14, с. 4].

Оцінку соціальної активності А. Шептицького дали у 1954 р. відомі українські історики І. Крип'якевич та М. Дольницький. На їхню думку, саме митрополит був чи не єдиним дієвим ініціатором відродження вітчизняної економіки на західноукраїнських землях у 1930-х рр. Через дотації, які надавались населенню банками та кредитними товариствами, ініціатором створення яких був А. Шептицький, вдалося розвинути західноукраїнську кооперацію. Вміло організований алгоритм розвитку цих територій призвів і до піднесення національно-політичного життя населення Галичини, і загалом вплинув на зміни українців у Другій Речі Посполитій [10, с. 145].

На початку 1990-х рр. у вітчизняній історіографії вперше з'являються новітні погляди на відносини УГКЦ та її Глави з військовими структурами ОУН під час Другої світової війни. Це, власне, відносять до політичних ініціатив митрополита. Так, Ю. Калінін та В. Лубський не заперечують, що «ОУН була дитям греко-католицької церкви», але при цьому також відзначають, що «...дитям якому стало тісно в рамках політики уніатської церкви» [7, с. 37]. Тому, розуміючи усю складність ситуації вчені заперечують ідеалізацію відносин між українськими націоналістами – бандерівцями та А. Шептицьким. Вони наголошують на розходженні між двома інституціями, але при цьому спростовують міф про абсолютну підтримку ОУН А. Шептицьким, про що у свій час писала німецька і радянська періодика [7, с. 37].

У 1997 р. історики О. Реєнт та О. Лисенко у своїй праці акцентували увагу й на суспільно-церковній концепції митрополита Андрея. Їхнє бачення його особи полягає у глибокому аналізі діяльності Глави церкви в контексті політичних реалій 1940-х рр. У цьому ключі вчені розглядають суть його неприйняття радянською партійною номенклатурою. Власне, на їхню думку, вона і охрестила його терміном «християнський націоналіст», а його погляди віднесла до «ідеологічно-прокрустового ложа» [16, с. 95]. Цим самим науковці намагаються розвіяти сфабриковані звинувачення проти нього, відкидаючи будь-яку його причетність А. Шептицького до продукування ідей націоналістичного екстремізму у тому розумінні, як їх представляли Д. Левицький, І. Лисяк-Рудницький та інші політичні лідери українського національного руху наприкінці 1930-х рр. При цьому історики вважають, що представники вітчизняної політичної еліти намагалися переконати греко-католицький єпископат у формуванні спільного опозиційного блоку по відношенню до діючої влади, до чого А. Шептицький відносився негативно. Причина, на думку самого митрополита, полягала у відвертому політизуванні церкви [16, с. 96-97, 102].

Оцінюючи весь спектр суспільних та політичних ініціатив митрополита, історик Л. Хоптюк у своїй ґрунтовній публікації, яка побачила світ у 1998 р., стверджує, що місійна діяльність А. Шептицького абсолютно повністю виправдала ті надії і сподівання, які на нього накладалися церквою і суспільством загалом. Незважаючи на всю значимість суспільно-політичної діяльності, зокрема у той час, коли його вчинки виходили за межі суґубо церковних справ, він завжди виступав як глава церкви й особа духовна [18, с. 113, 116].

У сучасній вітчизняній історіографії знаходимо нові оцінки поведінки митрополита А. Шептицького в різних суспільних обставинах 1930-х – 1940-х рр. і диктованих ними політичних перипетіях. Так, представниками нової генерації науковців у 2000-х рр. стали О. Волинець, О. Сурмач, К. Кіндрат та інші. Зокрема, згадуваний вже історик К. Кіндрат, зосереджує увагу щонайменше на чотирьох суспільно-політичних аспектах, які знаходилися в полі основних інтересів Глави УГКЦ. Тобто, на його думку, йдеться про засудження ним економічних та політичних експериментів 1930-1933 рр., які призвели до голодомору в Радянській Україні; привітання 30 червня 1941 р. з нагоди проголошення Акту відновлення Української держави і проголошення Проводу ОУН на чолі із С. Бандерою; критика окупаційної політики Німеччини на українських землях, яку він висловив в спеціальному листі до А. Гітлера; неодноразові виступи проти радянського тоталітаризму в цілому [8, с. 36-37].

Позитивної оцінки у праці К. Кіндрата набуває переховування А. Шептицьким євреїв під час німецької окупації м. Львова, що загрожувало митрополиту ув'язненням. Цим самим він підкреслює моральність митрополита, його соціальне служіння людині незалежно від національності. На думку історика, переживаючи події 1940-х рр., Глава УГКЦ утвердився й у своїх політичних поглядах, які не боявся озвучувати. З цього приводу вчений цитує окремі з них: «... виступати за побудову демократичного ладу у своїй державі й суспільстві, гнівно засуджувати тоталітаризм, радикальний та індивідуальний статизм (рабство – *авт.*), диктатуру, монопартійність тощо» [8, с. 39]. Іншими словами, митрополит подає «логічне обґрунтування обмеженості та неспроможності конституційних гарантій свободи совісті «Основним Законом СРСР» [4, с. 103].

Підсумовуючи загальний контекст публікації необхідно відзначити, що у вітчизняній історичній науці протягом десятиліть формувалася і концентрувалася позиція щодо місця митрополита А. Шептицького на суспільно-політичній карті українських земель загалом, а Галичини зокрема. Оцінка його діяльності на світській ниві, як бачимо, була предметом дослідження не одної плеяди істориків. Власне його гуманітарні ініціативи в першій половині ХХ ст. сформували в суспільстві думку про Шептицького як лідера. Неодноразово йому приписували титул політичного діяча, яким він ніколи не був і себе таким не вважав. Проте аналізуючи таку оцінку істориків слід розуміти, що це було не випадково. Адже

в різні буремні періоди першої половини ХХ ст. українська громадська думка намагалася витворити свого національного лідера, авторитета, провідника. Тому, без перебільшення, такими якостями, і це оцінка сучасних вчених [1; 2; 17; 9], володів Глава Української греко-католицької церкви.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрухів І. Галицька голгофа: ліквідація УГКЦ на Станіславщині в 1945-1961 рр. / І. Андрухів. – Івано-Франківськ: б.в., 1997. – 84 с.
2. Андрухів І. Суспільно-політичні та релігійні процеси на Станіславщині в кінці 30-х – 50-х роках ХХ ст. Історико-політологічний аналіз / І.О. Андрухів, П.Є. Кам'янський. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2005. – 364 с.
3. Божик П. Церков українців в Канаді (Причинки до історії українського церковного життя в Британській домінії Канаді, за час від 1890-1927) / П. Божик. – Вінніпег, Манітоба, Канада, 1927. – 335 с.
4. Волинець О. Українська Греко-Католицька Церква і держава: теорія та практика взаємодії / О. Волинець, М. Гетьманчук, Л. Ржиський та ін. – Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2007. – 263 с.
5. Дорошенко Д. Нарис історії України / Д. Дорошенко. – Варшава: Вид-во НТШ, 1933. – Т. 2. – 386 с.
6. Дорошенко Д. Православна Церква в минулому й сучасному житті українського народу / Дмитро Дорошенко. – Берлін: б.в., 1940. – 69 с.
7. Калінін Ю. Греко-католицька церква: історія і сучасність. Конспект лекцій (для викладачів вищих і середніх навчальних закладів, учителів шкіл) / Ю.А. Калінін, В.І. Лубський, Л.М. Василенко, В.І. Корж. – К.: КДУ, 1992. – 51 с.
8. Кіндрат К.П. Митрополит Андрей Шептицький – праведник України. Книга пам'яті. Науково-педагогічний посібник / К.П. Кіндрат. – Рівне: Ліста, 2001. – 96 с.
9. Кошетар У.П. Українська греко-католицька церква в суспільно-політичному житті Галичини (1900-1939 рр.): Навч. посіб. / У.П. Кошетар. – К.: МАУП, 2005. – 128 с.
10. Крип'якевич І. Нова історія України / І. Крип'якевич, М. Дольницький. – Детройт: «Батьківщина», 1954. – 180 с.
11. Купранець О. Православна церква у міжвоєнній Польщі (1918-1939) / О. Купранець. – Рим: б.в., 1974. – 235 с.
12. Лаба В. Митрополит Андрей Шептицький: його життя і засади / Василь Лаба. – Люблін, 1990. – 62 с.
13. Липківський В. Відродження церкви в Україні (1917-1930) / В. Липківський. – Торонто: Вид-во «Добра книжка», 1959. – 335 с.
14. Нагаєвський І. Католицька Церква в минулому і сучасному України / І. Нагаєвський. – Філадельфія: б.в., 1950. – 88 с.
15. Онуфрійчук Ф.Ф. Митрополит Андрей в служінні Богові, Українській Православній Церкві і українському народові / Ф.Ф. Онуфрійчук. – Вінніпег: б.в., 1983. – 200 с.
16. Реєнт О.П. Українська національна ідея і християнство / О.П. Реєнт, О.П. Лисенко. – К.: Богдан, 1997. – 128 с.
17. Сурмач О.І. Греко-католицька церква в період німецького окупаційного режиму в Україні (1941-1944 рр.) / О.І. Сурмач // Автореферат дис. ... канд. іст. наук. – Львів, 2001. – 20 с.
18. Хоптюк Л. Життя та діяльність митрополита Андрея Шептицького (1865-1944) / Любомир Хоптюк // Католицький щорічник / Упоряд. Н. Климчук. – К.: Видавничий дім «KM Academia», 1998. – С. 9-130.

REFERENCES

1. Andruxiv I. Galyczka golgofa: likvidaciya UGKCz na Stanislavshhyni v 1945-1961 rr. / I. Andruxiv. – Ivano-Frankivs'k: b.v., 1997. – 84 s.
2. Andruxiv I. Suspilno-politychni ta religijni procesy na Stanislavshhyni v kinci 30-x – 50-x rokax XX st. Istoryko-politologichnyj analiz / I.O. Andruxiv, P.Ye. Kamyanskyj. – Ivano-Frankivsk: Nova Zorya, 2005. – 364 s.
3. Bozhyk P. Cerkov ukrayinciv v Kanadi (Prychynky do istoriyi ukrayinskogo cerkovnogo zhyttya v Brytanskij dominiyi Kanadi, za chas vid 1890-1927) / P. Bozhyk. – Vinnipeg, Manitoba, Kanada, 1927. – 335 s.
4. Volynecz O. Ukrayinska Greko-Katolyczka Cerkva i derzhava: teoriya ta praktyka vzayemodiyi / O. Volynecz, M. Get'manchuk, L. Rzhyskyj ta in. – Lviv: Vyd-vo Nacz. un-tu «Lvivska poloitexnika», 2007. – 263 s.
5. Doroshenko D. Narys istoriyi Ukrayiny / D. Doroshenko. – Varshava: Vyd-vo NTSh, 1933. – T. 2. – 386 s.
6. Doroshenko D. Pravoslavna Cerkva v mynulomu j suchasnomu zhytti ukrayinskogo narodu / Dmytro Doroshenko. – Berlin: b.v., 1940. – 69 s.
7. Kalinin Yu. Greko-katolyczka cerkva: istoriya i suchasnist. Konspekt lekcij (dlya vykladachiv vyshhyx i serednix navchalnyx zakladiv, uchyteliv shkil) / Yu.A. Kalinin, V.I. Lubsykyj, L.M. Vasylenko, V.I. Korzh. – K.: KDU, 1992. – 51 s.
8. Kindrat K.P. Mytropolyt Andrej Sheptyczkyj – pravednyk Ukrayiny. Knyga pamyati. Naukovo-pedagogichnyj posibnyk / K.P. Kindrat. – Rivne: Lista, 2001. – 96 s.

9. Koshetar U.P. Ukrayinska greko-katolyczka cerkva v suspilno-politychnomu zhytti Galychyny (1900-1939 rr.): Navch. posib. / U.P. Koshetar. – K.: MAUP, 2005. – 128 s.
10. Крюпякевич І. Nova istoriya Ukrainy / І. Крюпякевич, М. Долнечкы. – Детройт: «Batkivshhyna», 1954. – 180 s.
11. Kupranecz O. Pravoslavna cerkva u mizhvoyennij Polshhi (1918-1939) / O. Kupranecz. – Rym: b.v., 1974. – 235 s.
12. Laba V. Mytropolyt Andrej Sheptyczkyj: jogo zhyttya i zasady / Vasyl Laba. – Lblin, 1990. – 62 s.
13. Lypkivskyj V. Vidrozhennya cerkvy v Ukraini (1917-1930) / V. Lypkivskyj. – Toronto: Vyd-vo «Dobra knyzhka», 1959. – 335 s.
14. Nagayevskyj I. Katolyczka Cerkva v myrulomu i suchasnomu Ukrainy / I. Nagayevskyj. – Filadelfiya: b.v., 1950. – 88 s.
15. Onufrijchuk F.F. Mytropolyt Andrej v sluzhinni Bogovi, Ukrayinskij Pravoslavnij Cerkvi i ukrajinskomu narodovi / F.F. Onufrijchuk. – Vinnipeg: b.v., 1983. – 200 s.
16. Reynt O.P. Ukrayinska nacionalna ideya i xrystyianstvo / O.P. Reynt, O.P. Lysenko. – K.: Bogdan, 1997. – 128 s.
17. Surmach O.I. Greko-katolyczka cerkva v period nimeczkogo okupacijnogo rezhymu v Ukraini (1941-1944 rr.) / O.I. Surmach // Avtoreferat dys. ... kand. ist. nauk. – Lviv, 2001. – 20 s.
18. Хоptyuk L. Zhyttya ta diyalnist mytropolyta Andrey Sheptyczkogo (1865-1944) / Lyubomyr Хоptyuk // Katolyczkyj shhorichnyk // Uporyad. N. Klymchuk. – K.: Vydavnychyj dim «KM Academia», 1998. – S. 9-130.

Пшеничний Т. Оценка общественных и политических инициатив Андрея Шептицкого в период его архипастырской каденции.

Цель статьи предусматривает освещение взглядов отечественных историков на общественно-политические инициативы Главы Украинской греко-католической церкви, которые формировались в разные исторические периоды.

В публикации речь идет об оценке деятельности митрополита Андрея Шептицкого в условиях различных политических режимов, которые менялись на украинских землях в течение первой половины XX в. Так, обращается внимание на участие митрополита в политических процессах 1920 – 1930-х гг. Освещены взгляды на его активность в решении украинского вопроса в Галиции в условиях Второй Речи Посполитой. В выводах представлена четкая позиция украинских ученых на деятельность А. Шептицкого как церковного деятеля во время Второй мировой войны. По мнению историков, авторитет митрополита на международной арене и в украинском обществе, в частности, был едва ли не единственным действенным способом отстаивания национальных интересов в условиях, в которых пропагандировалась нетерпимость к человеческому достоинству, жестокий тоталитаризм и политический цинизм.

Ключевые слова: Украинская греко-католическая церковь, митрополит Андрей Шептицкий, национальный вопрос, политика, социальная сфера, Польша, Советский Союз.

Pshenychnyy T. Assessment and policy initiatives public Andrey Sheptytsky during his tenure Archpastoral.

The purpose of the article provides coverage of local historians views on social and political initiatives of the Head of the Ukrainian Greek Catholic Church, which was formed in different historical periods.

The publication refers to the assessment of the Metropolitan Andrey Sheptytsky under different political regimes that have changed the Ukrainian lands in the first half of the twentieth century. Thus, attention is drawn to participate in political processes Metropolitan 1920 – 1930-ies., Highlighted his views on activity in the solution of the Ukrainian question in Galicia in terms of the Second Commonwealth. The findings presented clear position on the activities of Ukrainian scientists A. Sheptytsky as a church leader during World War II. According to historians, the metropolitan authority in the international arena and in the Ukrainian society in particular, was almost the only effective way to defend national interests in conditions that promoted intolerance for human dignity, cruel totalitarianism and political cynicism.

Keywords: Ukrainian Greek Catholic Church, Metropolitan Andrey Sheptytsky, national issues, politics, social sphere, Poland, the Soviet Union.

Одержано 21.10.2015